

سنجش تغییرات سطح پلاسمایی متابولیت‌های اکسید نیتریک در موش صحرایی در طی تست تحمل گلوکز در دیابت نوع ۲

اصغر قاسمی^۱، حمید فراهانی^۲، صالح زاهدی اصل^{۱*}

۱. آزمایشگاه فیزیولوژی غدد، مرکز تحقیقات غدد درون ریز، پژوهشکده علوم غدد درون ریز و متابولیسم،

دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی، تهران

۲. گروه فیزیولوژی، دانشکده پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی، تهران

دریافت: ۱۶ اردیبهشت ۸۷ بازبینی: ۱۹ شهریور ۸۷ پذیرش: ۲۰ شهریور ۸۷

چکیده

مقدمه: هیپرگلیسمی‌های مکرر نقش مهمی در گسترش آترواسکلروز در دیابت دارند. اندوتلیوم اولین سیستم دفاعی در برابر آترواسکلروز می‌باشد و اکسید نیتریک نقش مهمی در این دفاع دارد. هدف این مطالعه تعیین تغییرات سطح پلاسمایی متابولیت‌های اکسید نیتریک (NO_x) در طی تست تحمل گلوکز در موش‌های دیابتی نوع ۲ در مقایسه با گروه کنترل می‌باشد.

روش‌ها: نوزادان نر موش‌های صحرایی در دو گروه کنترل و دیابتی قرار گرفتند. برای ایجاد دیابت نوع ۲ استروپتوزوتوسین (۱۰۰ میلی گرم به ازای هر کیلوگرم) به صورت داخل صفاقی به نوزادان تزریق شد. گلوکز و NO_x پلاسمای در روزهای ۷، ۳۰، ۴۵، ۶۰ و ۷۵ اندازه‌گیری شد. پس از بالغ شدن حیوانات تست تحمل گلوکز وریدی انجام و نمونه‌های خون در فواصل ۰، ۵، ۱۰، ۳۰ و ۶۰ دقیقه برای اندازه‌گیری مقدار گلوکز، انسولین و NO_x تهیه شد. آنالیز واریانس دو طرفه مخلوط برای مقایسه داده‌ها استفاده شد.

یافته‌ها: در گروه کنترل افزایش گلوکز در تست تحمل گلوکز پس از ۶۰ دقیقه به مقدار قبل از انجام تست بازگشت در حالیکه در گروه دیابتی همچنان بالا بود ($P < 0.001$). افزایش انسولین پلاسمای پس از تزریق گلوکز در گروه کنترل و دیابتی به ترتیب ۴/۵ و ۱/۹ برابر شد. مقادیر پایه NO_x در گروه دیابتی بالاتر بود (50.4 ± 6.4) در مقابل 28.8 ± 3.8 میکرومول در لیتر، $P < 0.05$). بعد از تزریق گلوکز سطح پلاسمایی NO_x در گروه‌های کنترل و دیابتی به ترتیب ۳۵ و ۶۲ درصد کاهش داشت و در گروه کنترل پس از ۳۰ دقیقه تقریباً به مقدار اولیه بازگشت در حالیکه در گروه دیابتی در زمان ۶۰ دقیقه نیز ۱۷ درصد کمتر از مقدار پایه اولیه بود.

نتیجه‌گیری: کاهش تولید اکسید نیتریک یا افزایش تخریب آن در طی هیپرگلیسمی ممکن است دلیلی برای نقص عملکرد اندوتلیوم و آترواسکلروز در بیماران دیابتی باشد.

واژه‌های کلیدی: اکسید نیتریک، دیابت نوع ۲، تست تحمل گلوکز.

مقدمه

[۱۴]. آترواسکلروز ناشی از دیابت یک مشکل بالینی عمده محسوب می‌شود. به طوری‌که در افراد دیابتی بروز بیماری عروق کرونر و ایسکمی میوکارد ۲ تا ۴ برابر و بروز بیماری شریان‌های تحتانی ۱۰ برابر افراد سالم می‌باشد [۵]. هیپرگلیسمی یک عامل خطر برای بیماری‌های قلبی - عروقی [۲۸] و یک عامل خطر مستقل برای اختلالات عروقی در دیابت محسوب می‌شود [۱۵].

دیابت از شایعترین بیماری‌های مزمن است که به دو صورت نوع ۱ و ۲ وجود دارد و ۹۰ درصد موارد آن دیابت نوع ۲ می‌باشد

zahedi@endocrine.ac.ir
www.phypha.ir/ppj

* نویسنده مسئول مکاتبات:
وبگاه مجله: